

DIALOG SPOŁECZNY

tezy do dyskusji

Stowarzyszenie Dialog Społeczny

14

Piotr Frączak

Niebiznesowy model organizacji¹

1. Dlaczego niebiznesowy

- dlatego, że oparty nie na finansowaniu, ale na ludzkim zaangażowaniu

Pieniądz czasem się przydaje w działalności społecznej, ale też często psuje ją i zniekształca. Bez pieniędzy nie da się czasem robić rzeczy na wielką skalę, ale to nie znaczy, że nie da się robić rzeczy wielkich;

- dlatego, że odwołujący się do tego, co nieprofesjonalne

„W tożsamości pozarządowej ogromną rolę odgrywają **nieprofesjoniści** (w rozumieniu osób, które znają problem od strony praktycznej, np. pacjentów w grupach samopomocy), **amatorzy** (w rozumieniu artystów, sportowców-amatorów), **społecznicy** (czyli tacy, którzy robią coś z porywu serca, a nie wykonując swoją pracę). To właśnie ci społecznicy, amatorzy i nieprofesjoniści dają organizacjom moc, by mogły przeciwstawiać się dominacji administracji i zysku. Sam proces zarządzania – odwołujący się do partycypacji i włączania różnych interesariuszy – z konieczności więc odwołuje się do **nieprofesjonalistów**”. Za: Piotr Frączak, *W poszukiwaniu tradycji*. Warszawa 2013.

- dlatego, że nawet myślenie w kategoriach grupa docelowa, klient, produkt, kanał dystrybucji zmienia naszą optykę.

Optyka biznesu opiera się na pewnej logice – interesu, ekwiwalencji, potencjalnych zysków – i zmusza do przyjmowania rozwiązań, które, gdybyśmy myśleli w kategoriach np. kontaktów przyjacielskich czy idei służby, czy nawet poczucia przyzwoitości, niekoniecznie byłyby rozwiązaniami właściwymi.

2. Dlaczego model

- dlatego, że dominuje wizja organizacji funkcjonującej na zewnętrznych dotacjach

Wynika to ze specyficznej sytuacji polskich organizacji, które pozbawione zostały swoich tradycji i ciągłości działania, a także, co nie bez znaczenia, przez wieki budowanego majątku społecznego;

- bo wiele działań dzisiejszych organizacji budzi nasze wątpliwości

W obecnej sytuacji tendencja do profesjonalizacji w organizacjach prowadzi nas wprost do komercjalizacji (upodobnienia się do biznesu) lub biurokratyzacji (upodobnienia się do administracji), a to oznacza nie tylko utratę własnej tożsamości, ale przede wszystkim utratę specyficznych zalet, które powodowały, że do tej pory organizacje rzeczywiście były niezastąpione. Tylko zmiana sposobu patrzenia pozwoli nam dokonać oczekiwanych zmian.

¹ Tekst jest glossą do publikacji *Niebiznesowy model organizacji czyli jak działać społecznie* FRSO Warszawa 2014 całość na <http://frso.pl/księgarnia-czytelnia/>

3. Poszukiwany model

- organizacja opiera się na własnych zasobach

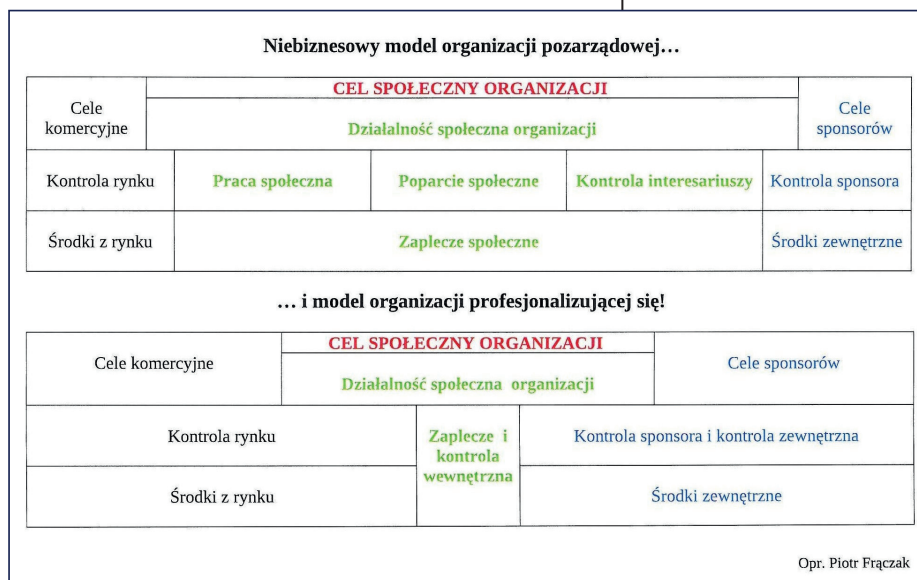
To, co jest podstawą organizacji, to społeczne zasoby (praca społeczna, poparcie społeczne i własne zasoby – składki, darowizny, własność społeczna). Zewnętrzne dofinansowanie (przychody z działalności gospodarczej, dotacje) to czasami konieczne, ale jednak dodatkowe i wiele od organizacji wymagające źródła;

- organizacja realizuje oddolnie definiowane cele społeczne

Organizacja powstaje z inicjatywy osób, które przeznaczają swoje środki (fundacje) lub zaangażowanie i środki (stowarzyszenia) na rzecz ważnego celu. Określają, co, dlaczego (w imię jakich wartości) i dla kogo chcą robić. Realizacja celu może być finansowana częściowo z zewnętrznych źródeł, które jednak wymagają dodatkowego wysiłku i poświęcenia przynajmniej części uwagi celom i procedurom wymyślonym przez kogoś innego (kontroli zewnętrznej).

Wnioski

Przedstawiony graficznie model pokazuje, w jaki sposób zdobywanie coraz większej ilości pieniędzy na realizację celu nie tylko ogranicza zaangażowanie organizacji w pracę nad realizacją celu, ale także zwiększa zewnętrzną kontrolę, przez co zmniejsza szanse osób będących zapleczem organizacji na decydowanie o tym, co robi organizacja, którą powołały.

Piotr Frączak – pedagog, ekspert organizacji pozarządowych, pracownik Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, członek m.in. Zarządu Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych i Komitetu Koordynacyjnego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia.

UWAGA! Wszystkie materiały powstające w ramach „Tez do dyskusji” są efektem społecznego zaangażowania autorów. Nie są robione na niczyje zlecenie, odzwierciedlają poglądy autorów, którzy nie otrzymują żadnych honorariów.

Jeżeli uważasz, że warto pracować nad niebiznesowym modelem działania organizacji pozarządowych, zapraszamy do współpracy. Możesz włączyć się w promocję tego podejścia do działania organizacji obywatelskich. Możesz w dowolny sposób modyfikować i ulepszać model (zgodnie z licencją CC uznanie autorstwa 3.0 Polska). Możesz też wesprzeć działania Stowarzyszenia podejmowane na rzecz upowszechnienia tego modelu wśród polskich organizacji pozarządowych: Stowarzyszenie Dialog Społeczny, ul. Strzelecka 3/12, 03-433 Warszawa, konto: 39 2130 0004 2001 0491 1913 0001 z dopiskiem „Model niebiznesowy”.